

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษ
ลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
The Teachers' Opinion towards Instructional Supervision Performed by the
Administrators of the Schools in Sahawittaya Suksa Lampaya under
the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2

ปิติตรี ตายงค์

Pititri Thayong

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: pititrittha@gmail.com

Received: October, 4 2020

Revised: November, 5 2020

Accepted: November, 10 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนและแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสหวิทยศึกษลำพญา จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan-P) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) และด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนและกำหนดทางเลือกของการนิเทศในสอดคล้องกับความต้องการ ปฏิบัติการนิเทศการสอนของครูตามแผนงานอย่างสม่ำเสมอ ประเมินผลและติดตามครูเกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การนิเทศการสอน, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the teachers' opinion towards the instructional supervision performed by the administrators of the schools in Sahawittaya Suksa Lampaya under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 and to propose guidelines for developing the instructional supervision performed by the administrators of the schools in Sahawittaya Suksa Lampaya under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 in 4 aspects including Plan-P, Do-D, Check-C and Action-A. The population studied were comprised of 113 school teachers in Sahawittaya Suksa Lampaya under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire and open-ended questions. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) according to the teachers' opinion, the instructional supervision was performed by the administrators of the schools in Sahawittaya Suksa Lampaya under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 at high level in whole and in part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest were Plan-P, Do-Do, Action-A and Check-C and 2) the proposed guidelines for developing the instructional supervision performed by the administrators of the schools in Sahawittaya Suksa Lampaya under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 included planning and determining the schools' alternatives of instructional supervision corresponding to teachers' needs, constantly organizing teachers' instructional supervision as planned, evaluating and monitoring teachers' applying suggestions and advices obtained from instructional supervision to teaching and learning improvement and development.

Keywords: Instructional Supervision, School Administrators

บทนำ

มนุษย์ที่เกิดมาทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ ต้องศึกษา เพราะการศึกษาหาความรู้จะช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมโดยรวม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน

ให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุก ๆ ด้าน และสามารถเกื้อกูลการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และบุญเลี้ยง ชะวาลิสันต์ (2543: 1) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยแบ่งออกเป็นหลายระดับและหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้รับผิดชอบการจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดกระจายอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานในการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งรัฐได้กำหนดนโยบายไว้ว่า รัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงบริบูรณ์ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับผิดชอบโดยตรง ในการจัดการควบคุมและกำกับทั้งในการศึกษาทั้ง 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 เป็นการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เป็นการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานระดับรองลงมาที่คอยกำกับดูแลสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้านคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์ ด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดี โดยมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุน และปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 32) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจในงานนิเทศการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาและเป็นวิธีที่ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือแนะนำครูหรือผู้เกี่ยวข้องให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น และทำให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพดังที่ สุวรรณบุญทศ (2541: 2) กล่าวไว้ว่ากระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญ มี 3 ประการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ในกระบวนการดังกล่าว กระบวนการนิเทศศึกษานับเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการบริหาร ช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศการศึกษาด้วยการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัด ทุกโรงเรียนดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม

การนิเทศการสอนเพื่อมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการสอนในโรงเรียน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 28) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอนโดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ลักษณะงานของการนิเทศการสอน จะมีงานพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การเลือกสรรบุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการวัสดุอุปกรณ์ การจัดอบรมประจำการ การปฐมนิเทศ

การบริการพิเศษ งานสัมพันธ์กับชุมชน และงานประเมินผล โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และคุณภาพของนักเรียน หลักการนิเทศที่ควรยึดถือ คือ หลักแห่งการส่งเสริมความเจริญงอกงามให้ครูและนักเรียน หลักการจัดอย่างเป็นประชาธิปไตย หลักการสร้างสรรค์ หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักการสร้างขวัญและกำลังใจ หลักการปรับปรุงการเรียนการสอน และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับ สุรพงษ์ ศรีธีรกรรม (2541: 2) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพ ความต้องการ และความรับผิดชอบ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำนิเทศ เพื่อกระตุ้นช่วยเหลือให้ครูสามารถปฏิบัติภารกิจการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่พึงประสงค์ในทุก ๆ ด้าน เต็มตามวัยและเต็มตามศักยภาพ โดยขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นต้องสนับสนุนครูให้ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ โดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ การนิเทศการสอนจึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะสามารถช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น แต่เดิมการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศ แต่ในปัจจุบันงานนิเทศการสอนมีความสำคัญมากขึ้น บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น อันเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถสนองตอบความต้องการทางการนิเทศการสอนของโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน และโรงเรียนส่วนใหญ่ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอและบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาอีกด้วยจึงควรใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 17-19) ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ใน หมวด 4 มาตรา 30 ว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ ในปีการศึกษา 2561 ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 คะแนนที่สอบได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุน่าจะมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในบรรดาปัจจัยดังกล่าวที่ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยคิดว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ตัวผู้เรียน สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

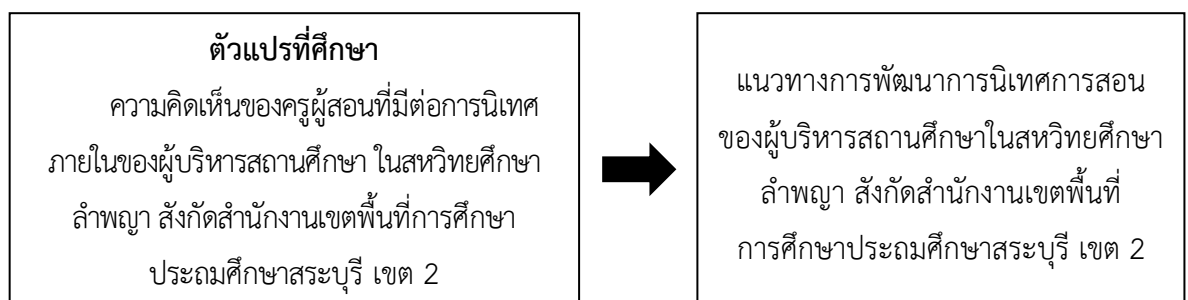
ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา และพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของการทำงานตามวงจรเดมมิง (The Deming Cycle) (Deming, 1986) คือ วงจรพัฒนาคุณภาพงานเป็นวงจรพัฒนาพื้นฐานหลักของการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ ประกอบด้วย คือ 1) การวางแผนงาน (Plan-P) 2) การปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) 3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และ 4) การพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ในการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกระบวนการนิเทศการสอนแบบ PDCA

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตของเนื้อหา ในการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) 3) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และ 4) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A)

1.2 ขอบเขตของประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนใน สหวิทยศึกษาลำพญาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 113 คน จากจำนวน 11 โรงเรียน โดยประชากรทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) 3) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) และ 4) ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A)

1.4 เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน เป็นแบบสอบถามตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 83 คนคิดเป็นร้อยละ 73.45 เป็นเพศชาย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 26.55 จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 69.03 และรองลงมา มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปีมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 28.32 และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี น้อยที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 23.89

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ

แรก ได้แก่ ด้านการวางแผน รองลงมา คือด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) และด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Plan-P) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ข้อที่ 7 คือสนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรให้เพียงพอตามภารกิจการสอน รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 คือมีการกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการตามแผนปฏิบัติงานประจำปี และข้อที่ 1 คือการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อที่ 6 เสนอแนะให้มีการจัดทำคู่มือครูหรือแนวทางการใช้หลักสูตร

2.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ข้อที่ 17 คือการจัดหาทุนการศึกษา การบริการแนะแนว อาหารกลางวัน อาหารเสริมและการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 15 สนับสนุนให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้คณะครูทราบ และข้อที่ 14 คือสนับสนุนให้ครูปฏิบัติการสอนหรือทำงานร่วมกันเป็นทีม ตามลำดับส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 20 คือมีการบริการด้านข้อมูลข่าวสารทางวิชาการให้กับชุมชน

2.3 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 คือจัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 4 คือเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา มีการประเมินสรุปการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป รองลงมาได้แก่ข้อที่ 3 คือจัดให้มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสรุปผลการสอนของครูเป็นรายบุคคล และข้อที่ 2 จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 5 คือจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 6 คือส่งเสริมให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการสอนของครูให้ทันต่อเหตุการณ์ และข้อที่ 7 คือสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อที่ 4 คือให้คำปรึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแก่ครู

อภิปรายผล

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 สนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรให้เพียงพอตามภารกิจการสอนและมีการจัดหาทุนการศึกษา การบริการแนะแนว อาหารกลางวัน อาหารเสริมและการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน รวมทั้งจัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูทั้งนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการสอนของครูให้ทันต่อเหตุการณ์ และสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548: 105) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายข้อปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พิบูลชัย ศรีเข้ม (2553: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 10 ในภาพรวมและรายข้อมีการนิเทศอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ครูในสหวิทยศึกษาลำพญา อำเภอมวกเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการจัดหาบุคลากรให้เพียงพอตามภารกิจการสอน มีการกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการตามแผนปฏิบัติงานประจำปี และมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 54-60) ที่กล่าวว่า การวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พรพรรณ ใจเพิ่ม (2546: 65) ซึ่งศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พิจารณารายด้านการวางแผนงาน (Plan-P) อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ครูในสหวิทยศึกษาลำพญา อำเภอมวกเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดหาทุนการศึกษา การบริการแนะแนว อาหารกลางวัน อาหารเสริมและการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน สนับสนุนให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้คณะครูทราบ สนับสนุนให้ครูปฏิบัติการสอนหรือทำงานร่วมกันเป็นทีม กระตุ้นให้ครูปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ เสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้คำแนะนำในการจัดตารางสอนโดย คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประชุม พบปะผู้ปกครองและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนะนำให้มีการปรับตัวอุปกรณ์การเรียนให้สอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่น ให้คำแนะนำในการใช้ห้องเรียนและพื้นที่อื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนให้มีการจัดหา ผลิตหรือพัฒนาสื่อเครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตรงตามที่หลักสูตรกำหนดและให้มีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมนำไปใช้งาน สนับสนุนให้มีสมาคม ชมรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน และแนะนำบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถใช้เครื่องมืออุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2545: 43-47) ที่กล่าวว่า เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็นด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกอบ พอดิ (2549) ทำการศึกษาเรื่องการนำวงจรเดมมิงมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วงจรเดมมิงกับการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ครูในสหวิทยศึกษาลำพญา อำเภอมวกเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ จัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนของครู เมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา มีการประเมินสรุปการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป และจัดให้มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลการสอนของครูเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 129) ซึ่งกำหนดหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศการสอนไว้ว่าต้องกำกับ ติดตาม และนิเทศการสอน ในเรื่องจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีมุมหนังสือ ห้องสมุดให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน รวมทั้งห้องพิเศษ ส่งเสริมแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินงานด้านการนิเทศ

การสอนในโรงเรียน อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานด้านการสอน จัดให้มีการประเมินผลงานเพื่อการแก้ไขปรับปรุง หากผู้บริหารโรงเรียนยึดถือปฏิบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ย่อมจะทำให้การนิเทศการสอนประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพงศ์ ทับอินทร์ (2557) การใช้วงจรเดมมิง (พีดีซีเอ) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า การใช้วงจรเดมมิง ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 42 ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ครูในสหวิทยศึกษาลำพญา อำเภอมวกเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการสอนของครูให้ทันต่อเหตุการณ์ และสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สายช่อ ทองสุข (2546) ที่ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปรต่อไปนี้คือ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การสนับสนุนให้ครูเข้าศึกษา หรือฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนงาน (Plan-P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานการสอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีการกำหนดมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน มีการอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือความต้องการของท้องถิ่น เสนอแนะให้มีการจัดทำคู่มือครูหรือแนวทางการใช้หลักสูตร ตลอดจนสนับสนุนให้มีการคัดสรรบุคลากรที่มีความสามารถทางการสอนตรงกับความต้องการหรือความขาดแคลน และมอบหมายหรือปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้ครูปฏิบัติการสอนตรงตามความรู้ความสามารถ

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน (Do-D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเสนอแนะแนวการจัดกิจกรรมการสอนของครูให้สอดคล้องจุดมุ่งหมาย มีการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานหรือมาตรการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน เสนอแนะให้มีการวางแผนการสอนหรือจัดทำบทเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติและพื้นที่ปฏิบัติงานของครูและนักเรียนอย่างพอเพียง ให้คำแนะนำและติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครู แนะนำให้มีการสอนซ่อมเสริมตามความเหมาะสม เช่นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และมีการบริการด้านข้อมูลข่าวสารทางวิชาการให้กับชุมชน

1.3 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำให้มีการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.4 ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข (Action-A) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู จากนั้นนำเสนอผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตน แล้วจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแก่ครู และสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือแหล่งอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกกลุ่มโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในทุกกลุ่มโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์. (2548). การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท. การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2557). การใช้วงจรเดมมิ่ง (พีดีซีเอ) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บุญเลี้ยง ชะวาลิพันธ์. (2543). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประกอบ พอดิ. (2549). การนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมการพิมพ์.

- พรณี ใจเพิ่ม. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพมหานคร: เนตรนิมิตรการพิมพ์.
- สายซ้อ ทองสุข. (2546). **การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.**
กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- สุรพงษ์ ศรีรักรธรรม. (2541). **การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวรรณ บุญทศ. (2541). **ปัญหาการนิเทศการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Deming, W. E. (1986). **Out of the crisis.** MIT Press.